

DREPTATEA

Apare în fie-care zi de lucru la amiazi.

Prețul 10 fl. pe an (pentru străinătate 37 fr.) — Numeri
singuratici 5 cr. — Taxa de inserțiuni: 1 cr. □ 1 cr.,
plus 30 cr. timbru.

Redactor responsabil: **Adrian P. Deseanu.**

Redacțiunea și Administrațiunea: Timișoara, cetate
trads Zápolya (Temesvár, Festung, Zápolyagasse,) Nr. 41
Telefon (linia de stat Viena, Budapesta, Arad) Nr. 4.

Sunt eliberați . . . !

Servițiul telefonic.

Agrațiarea — fapt împlinit.

Budapesta, 17 Septembrie n.

Agrațiarea pusă în prospect mai înainte cu câteva zile, a sosit cu o rapiditate uimitoare. Astăzi toate foile din capitală publică rapoarte despre actul acesta îmbucurătoriu.

Prima știre a venit printr'o telegramă din Viena. Aceasta a făcut o impresiune surprinzătoare.

Încă eri actul de agrațiare a fost cetit atât în Vaț, cât și în Seghedin și a produs asupra întemnițaților o impresiune, ce nu se poate descrie.

După cetirea actului — spun foile ungurești — Părintele Dr. L u c a c i u ar fi exclamat însufletit și emoționat „Trăiească Regele, Trăiească guvernul!”

Domnul Coroianu — se dice, că întrebat fiind, că oare ce impresiune va face agrațiarea asupra Românilor, ar fi răspuns: „Impresiunea cea mai bună. Aceasta va pune basa înfrățirii între Români și Maghiari.”

Foile ungurești mai spun, că cei întemnițați merg ca să mulțămiască Monarchului, însă nu la Viena, ci la Budapesta. Atunci vor mulțămi și guvernului. Eliberații ar mai fi declarat, că nici când nu vor mai dá privilegiu de condamnare și că la cas de a mai luá parte în

lupta politică, numai cu arme legale și constituționale vor mai luptá.

Agrațiarea și presa.

„Magyar Hirlap” se ocupă în primarticol cu agrațiarea și dice, că prin agrațiare s'a deschis o nouă cale în politică, o cale cu curs moderat, care numai la împăcarea românilor cu maghiarii poate se conduce.

„Magyar Hirlap” laudă totodată și guvernul din România, care n'a hesitat de a înăbuși agitațiunea irredentistă de acolo.

Sunt liberi!

Timișoara, 17 Septembrie.

De abia a trecut o săptămână de la anunțarea prin rostul lui Bánffy a agrațierei și eată, că spre bucuria inimilor românești, ea s'a și realizat, s'a împlinit.

Sunt liberi!

Ca printr'o putere de farmec, ca printr'o forță supranaturală, al cărei isvor și autor nu-l putem cuprinde încă, temnițele Seghedinului și ale Vațului și-au deschis porțile, de cari atâte suspine, vaiete și blăstămuri s'au lovit, ca să redea ear' libertății pe atâția fruntași ai unui popor.

Ei sunt liberi acum.

Ca un fulger va străbate aceasta știre peste întreg pământul românesc, de la Tisa în Carpați, și din Carpați la Marea-neagră.

Inimile se vor cutremură de bucurie, fețele posomorite se vor deschide earăși și atâtea suflete își vor recăpeta pe tata, fratele ori fiul lor — căci earăși *sunt liberi.*

Inima noastră, a tuturor, saltă de bucurie și nu o putem cuprinde. Nu ne putem închipui câtă însuflețire și veselie va deșteptá știrea aceasta a eliberării, de și, vai ce picur amar cade în paharul veseliei noastre, când ne gândim, că agra-

om ce e în agonie. Eu, care până aci diceam, că numai în deșert s'au înfricat și mă chiămau prea iute, acum simțiam ceva ce mă siliá să plec. În același moment căpetau o depeșă: Gaetana moare, din îndurare veniți înainte de ultima sa resufiere. Am plecat momentan. Cine-mi va pute spune torturile acestei călătorii. Voiu mai află-o eu? Și cât eram de impacient. Mi-se părea că trenul nu merge. Sosesc. Trăsura mă așteptá la gară; dar' vai, nu ca de altădată, nu erá acolo nime, nici copil, nici tatá. Printr'o privire întrebaiu pe visitiu de starea ei.

Oh! se aflá tare rău, veniți iute.” Noi plecarăm în fuga mare. Erau 10 oare seara. La mijlocul drumului ne întâlnirăm cu o trăsură și o voce din ea ne dise: „Mergeți iute, ea moare și tare vă dorește.” În câteva minute am fost lângă ea. Suiam câte două trepte deodată. „Eată-mă, copila mea, eată-mă aici” Se părea că mă așteaptá. Ea își deschise brațele, și — ceea ce nu făcuse nici când, — le înleștá după grumazul meu. „Eată tot ce pot. E prea târziu. Eu nu mai pot vorbi, esplică-i tu, mamá.” Eu mă aședaiu lângă ea și prinđendu-i mâna, prin câteva cuvinte de pietate și iubire vârsaiu în acest suflet drăgălaș. Ea răspundeá avântului meu numai prin privire. I-am dat încă odată binecuvântarea și deslegarea, pre carea ea o primí cu crucificsul la buze.

țiarea aceasta a fost precedată de atâtea torturi pentru un act așa de loial și drept . . .

Dar' acum nu cercetăm antecedentele sinistre. Faptul ce ni-se vestește umple pe deplin inimile noastre și-l lăsăm să o domineze încă mult, mult . . . Nici declarațiunile, ce foile ungurești le ascriu, de sigur tendențios, doriților nostri eliberați, nici acestea nu turbură nici de cum bucuria sufletelor noastre. Ele nu ne încap acum în inimă, căci plină este ea.

Ei sunt liberi și se re'ntorc în mijlocul poporului, de unde cu furie și forță brutală au fost răpiți.

Din plinul inimei noastre înveselite, acum întâia-oară, de când i-am pierdut, din adâncul acestui plin de sentiment înveselit le dicem :

— *Bine ați venit în mijlocul nostru!*

Fie, ca eliberarea voastră să însemne epoca, de unde se înceapă libertatea noastră a tuturor.

Fie, ca libertatea aceasta nestinsă să domniască asupra noastră, spre binele acestei patrie, spre fericirea neamului nostru.

— *Bine ați venit.*

. . . . Și acum, după ce v'am salutat și îmbrățoșat cu spiritul, — o întrebare. Voi, iubitorilor din Vaț, unde ați lăsat pe colegul vostru și pe iubitul nostru frate . . . ?

Și el cu voi a luptat, cu voi a suferit, . . . unde este el?

Au oara libertății lui n'a sunat încă?

Au, totuși trebuie, ca neamul nostru să păziască prin cineva temnițele?

Tot trebuie să mai avem martiri?

Dreptatea încă nu și-a jertfit toate jertfele câte i-se cer? . . .

Totuși trebuie să mai sufere cineva temniță întunecată, când noi ne înveselim cu oameni liberi la a libertății lumină . . . ?

Erau dece oare și jumătate. Noi am trimis la culcare pre toți copiii, chiar și pe sora cea mai mare.

Tatăl ei, mamá-sa și eu ne-am aședat în aceasta mică chilie fiind hotărít a petrece toată noaptea acolo, căci vai! eram siguri, că oara cea din urmă se apropie. Eu eram aședat lângă patul ei, mâna mea nu lăsá de loc pe a ei. Ea odihniá liniștită, fără de a se mișcă. Cătră unspredece oare am putut să mai conversez cu ea puțin. „Iubită, iubesti tu în adevăr mult pre Mântuitorul nostru?” Da, da. Așadară, că nu te temi a merge la el. Nu, nu, el e așa de bun! Tu te vei rugá și pentru mine? Ea nu răspunse nimic, dar' își ridică crucificsul și'l privi așa de gingașă și cu atâta pietate. Apoi se confundă în tăcere. Din când în când sărutá crucificsul. Nici o plângere nu eșá din peptul său, care acum începeá a se umflá. Dar' după modul îndelungat cum sărutá ea crucificsul, eu am cunoscut mărimea suferințelor sale. Cătră unspredece oare punându-și brațele cruciș ea dise: Oh, părinte, cât sufer! Oh, eu sunt în adevăr restignită. Da, copila mea, doar' nu voiești tu să rămâni acolo cu Mântuitorul nostru? Ea făcú un mic semn cu capul ca și când ar dice: ba da.

Acesta a fost ultimul său act. După câteva minute, ochii mei, cari nu o părăsiră de loc, observară o lină miscare de buze. Eu

Foișoara „Dreptății”

Cartea durerii.

de

Emil Bougaud.

— Tradusă după originalul frances. —

(Continuare.)

XIV.

Sunt unele presimțeminte, cari vin de-a dreptul de la Dumnezeu. Pe când se petreceau acestea, eu eșiam din biserică s. Magdalene, unde disesem o liturgie pentru mica mea muribundă.

Mergând pe bulevard spre a mă duce la locuința mea, de-odată ca și o săgeată mi trecú prin inimă. Ce se întâmplá oare acolo? Să mergem. Tocmai mă pregătiam când primiiu o epistolă scrisă în ziua trecută, în care-mi diceá: „Periclu nu e iminent”. Dar' fiind-că mă hotărísam, că la oara ei cea din urmă voiu fi acolo la toată întâmplarea și după ce disesem deja o predică de paresimi, eram reținut acolo de o datorință imperioasă și trebuie așadar' să trec printré două predici și așa acest voiagi precipitat ar pute împedecá pe acel absolut necesar, deci m'am hotărít a așteptá. Dar' eu nu puteam nici lucrá, nici nu aveam stare. Mergând încoaci-ncolo prin multime, eu simțiam toate durerile unui

Străinătate.

Luptele din Macedonia. (Londra, 16 Septembrie.) Agența Reuter raportează din Athena cu datul de 15 Septembrie, că din Salonic se vestește, că la Nevrocop a năvălit earăși o bandă bulgară în Macedonia, dar fiind atacată din partea trupelor turcești parte a fost resfirată, parte făcută captivă.

Tot Agența Balcanică atrage atențiunea la o știre a diariului macedonean „Pravo“, în înțelesul căreia turcii s'au răsunat asupra bulgarilor pentru atacul din 14/26 August prin aceea, că o bandă de bași-bozuci a jăfuit și aprins satul Obldum, în urma căreia mulți săteni și-au pierdut vieța. Au atacat și alte patru sate, dar aceste atacuri n'au avut urmări grave. O parte din insurgenții căzuți în captivitate a fost ucisă, iar 13 din ei, la ordinul valiului Wikmi pașă, au fost duși în Salonic, unde au fost ciupiți cu aceste 'nroșite și apoi îngropați de vii (?) — Agența Balcanică adaugă, că uciderea acestor 13 captivi se confirmă și din altă parte.

Ristici în acțiune. (Belgrad, 16 Septembrie.) Eri și-au ținut liberalii marea adunare la carea aderenții din provincie au participat în număr foarte mare. Adunarea a fost deschisă de fostul ministru de interne Ribaraș cu o lungă vorbire, în carea descrie situațiunea actuală a partidului liberal și la fine propune să se trimită regelui Alexandru telegramă omagială. Propunerea s'a primit cu mare însuflețire. Apoi s'a proces imediat la alegerea presidentului, fiind ales cu aclamațiune fostul regent Ristici. Fiind chemat prin o deputațiune, Ristici, a fost primit în sală cu însuflețite ovatiuni. Ristici mulțumind pentru alegere declară, că exclusiv numai constelațiunea politică extraordinară a statelor balcanice, eventual apropiată de izbucnirea conflictului, l'a îndemnat să primiască conducerea partidului. Cestiunea macedoneană e cestiune de viață pentru Serbia, carea sub nici o împrejurare nu poate permite, ca aceea să se rezolveze fără dinsa ori chiar contra dînsei. Serbia — cei drept — nu va prinde arma spre a-și acapara sie-și inițiativa, dar' e silită, ca cu mâna pe mânerul armei să steie la pază neadormită, pentru ca nu cumva interesele sale să sufere scăderi. Tocmai din aceasta cauză cestiunea armatei e cea mai importantă cestiune a Serbiei, armata fie și mică, dar' să fie bine organizată și bine ajustată, căci nu pretorianii sunt cei ce fac mare țeara. Regularea finanțelor serbești o privește de fapt împlinit, a cărui rocolire nu e oportună. Desvoaltă necesitatea regulării constituțiunei; dîce, că constituțiunea de la 1869 în timpurile de față e anachronism, pentru ce și trebuie a se procede la revisuirea constituțiunei din 1888. — Vorbirea lui Ristici a făcut adîncă impresiune. Partidul i-a acceptat vorbirea drept program al său și a dispus să se tipăriască. — În fine s'a ales comitetul central, în care e ales și Avacumovici și Ribaraș.

Despăgubirea războiului din 1877-8. (Constantinopol, 16 Septembrie.) Întră ambasada rusească și Poarta decurge animată schimbare de note în privința solvirei ultimei rate din despăgubirea războiului din 1877-8. După cum afirmă ambasadorul rusesc, restanța ar fi 35.000 fontî, pe când

mă sculaiu, chiămau pe tatăl ei și pe mamă-sa dîcîndu-le: Eată a sosit oara. Apoi aplecîndu-me spre copilă îi dîseiu: Scumpa mea copilă redă-ți sufletul în mâinile lui Dumnezeu. Înțînseiu brațele de asupra ei și pronunțau cuvintele deslegării, apoi începui rugăciunile muribunților. Dar' lacrimile mi orbiau ochii așa de tare, în cât nu mai puteam cetî. Când am finit și când mi-am luat ochii de pe carte spre a privi copilă, atunci ultima sa suflare eșî. Eu vedui aceasta resuflare sburînd, dulce, blîndă și curată ca și copilă ai cărei ochi i-am închis.

Am spus, că de câte-ori mă duceam la patul de durere al acestei copile, totdeauna se amestecă și câte un sacrificiu, ca și când ar voi să slîntască afecțiunea ce ea îmi inspiră, astfel și acum eu nu am putut fi de față la înmormîntarea sa. Sâmbătă toată ziua am rămas lângă ea, priveghind, rugîndu-mă și privindu-o, și eram ca și îmbetat de pacea cerească și fericirea ce domnia aceasta frunte de șese-spre-dece ani; rugăciunile mele numai atunci le înterumpiam, când făceam peste fruntea sa crucea Mîntuitorului nostru. Dimineața trebuia să predic în biserica s. Magdalene, am plecat, dar' cât se putea de tîrdîu. M'am suit în catedră palid de osteneală și emoționat, și cu toate că-mi propusesem de a-mi reține durerea, totuși mi-a

ministrul de finanțe turcesc pe baza cuitanțelor recunoaște numai 23.000. În privința diferenței de 12.000 decurge severă cercetare.

Socialismul în Rusia. (Berlin, 15 Septembrie.) „Vorwärts“ publică rescriptul confidențial al ministrului de interne rusesc Durnovo către presidentul sîntului sinod Pobjedonosev, în care ministrul constată, că întră profesorii școalelor de Dumineca sunt mulți socialişti. Recercă deci pe Pobjedonosev să deie episcopilor îndrumarea, ca înainte de aplicarea profesorilor se stirciască la poliție asupra finutei lor politice.

Podul de peste Dunăre.

— Inaugurarea podului „Regele Carol I“.

— Timișoara, 16 Septembrie n.

Lângă Cernavoda stă gata giganticul pod la care România lucră acum de atîta timp, cu atîtea mîi de brațe. Ca construcțiune acest pod este unic în toată România, și fără, seamănă cât e Dunărea de lungă.

Dar' el face nu numai fală țerei, ci e și de o mare însemnătate economică și politică. Prin acest pod mareț Dobrugea se leagă strîns de patria mamă și vine în directă comunicare cu inima țerei, cu București. Interesele economice și cele patriotice naționale vor lua un nou avînt după deschiderea acestui pod și a liniei ferate, care trece peste el. Atunci de la Orșova ori din Predeal ca prin sbor poți în scurtă vreme să resuflă la Constanța, în marginea nordică a țerei, în patria de esil a lui Ovidiu, pe malul Mării negre, unde cu valurile verđii-întunecate vin șoaptele de dor și jale ale fraților din Besarabia.

*

Timpul acela e curînd aci. La 26 Septembrie n. se va face inaugurarea acestui pod, și se va predă destinațiunei calea ferată.

Pregătirile pentru aceste sîrbări sunt mari. La actul sîrbătoresc va fi de față o lume distinsă.

Invitațiunile au fost deja lansate și ele sunt limitate la numărul 300.

Au fost invitați membrii corpului diplomatic, clerul, birourile corpurilor legiuitoare, funcționarii superiori, numeroase persoane de distincțiune și presa.

Biletele de invitațiune vor trebui arătate la intrare în salele și locurile rezervate invitaților. Ele servesc drept bilet de liber percurs pe liniile ferate române, ducere și întoarcere.

Direcțiunea căilor ferate a organizat mai multe trenuri de plăcere cu prețuri reduse, pentru a permite populațiunei din toate unghiurile țerei să asiste la aceasta solemnitate.

„Dreptatea“ a fost norocoasă să primiască chiar ađi următorul bilet de invitare.

MINISTRUL LUCRĂRILOR PUBLICE

roagă pe domnul director al diariului

„DREPTATEA“

să binevoiască a asistă la inaugurarea podului de peste Dunăre „REGELE CAROL I“, care va avè loc în ziua de 14 26 Septembrie 1895.

MAJESTATEA SA REGELE împreună cu MAJESTATEA SA REGINA, ALTEȚELE LOR REGALE PRINCEPELE ȘI PRINCIPESA ROMÂNIEI vor fi la față la aceasta sîrbare.

Se n'ntelege, că acceptarea unei astfeluie de invitări nu o putem denegă.

scăpat un strigăt, care pătrunse pre auditorii și-i făcu să tresară.

Tare aproape de casa unde s'au petrecut aceste scene sfîșietoare, în grădina unde Gaetana se jucă odată cu surorile sale, s'a ridicat o vastă caplă, sau mai bine dîs o biserică cu trei năi. Tatăl sîn a lăsat să se zidiască acolo pe spesele proprii spre a face mai ușor serviciul divin pentru lucrătorii, consătenii și patrioții săi, cari de altcum erau departe de ori-ce biserică. El a spesat pentru această frumoasă biserică sume considerabile. Biserica nu e încă finită nici sântită, dar' în cripta de sub altariul cel mare poate vedè omul sicriurile celor două fete.

Pe unul se poate cetî:

GAETANA

de șes-spre-dece ani

pe celalalt:

LUDOVICA

de șapte-spre-dece ani.

Eată cum tractează Dumnezeu pe cei-ce 'i iubește. O Dumnezeu meu! Și totuși să nu fie oare o altă vieată, unde Tu vei ridică bucuriile noastre la înălțimea durerilor noastre?

Iacob Afin Nicolescu.

Programul sîrbărilor.

Eată programul sîrbărilor, ce se vor face la inaugurare:

Trenul regal în care se vor urcă regele, regina și principii moștenitori, va percurge fără îtrerupere distanța Fetești-Dunărea.

El va avè în coadă vagonul regal al liniei Ploesti-Predeal.

Oprirea la Dunăre se va face pe viaduct la 60 m. înainte podului Carol, astfelu, ca la coborire să se poată vedè aspectul porticului pilă culă de pe malul stîng al rîului.

La sosire Suveranii vor fi primiți de directorul lucrărilor.

Pe capul podului va fi înșirată compania de onoare cu drapelul și corniști, cari vor sună primirea.

Regele va străbate pe jos podul până la ultima pilă din dreapta, unde va fi salutat de ceilalți invitați. Aci se va face prezentarea personalului tehnic al podului. M. S. Regele, punînd în acțiune lanțul presi hidraulice, va pune la rece ultimul nit (de argint) împri-mîndu-i-se prin aceeași mișcare cifra regală și data.

Regele va străbate apoi pe jos restul podului, și cortegiul va intră în chioscul ridicat la stînga culeei pentru serviciul divin. Aci dl Olănescu va dă cetire documentului inaugurării, care după ce va fi investit cu semnăturile MM. LL. Regelui și Reginei, și AA. LL. RR. Principilor moștenitori, a Metropolitului Primat, a Episcopului Dunărei de jos, a președinților corpurilor legiuitoare, ale ministrilor, a directorului general al căilor ferate române și a șefului serviciului lucrărilor, se va închide hermetic într'un tub de sticlă; în timpul acesta se va oficiă serviciul divin.

După oficierea serviciului Majestatele Lor și Altețele Lor Regale urmați de semnarii documentului se vor urcă pe o platformă anume clădită pentru a permite punerea documentului în zidărie.

M. S. Regele va aședă documentul în peatră, va pune o mistrie de mortar și va dă cele trei lovituri de ciocan obicinuite.

În acest moment muzicele vor întonă imnul național și vor continuă a cântă până la urcarea cortegiului la chioscul de pe înălțime.

După M. S. Regele toți membrii familiei Regale vor pune pe rînd câte o mistrie de mortar, apoi cei-lalți semnarii ai documentului vor dă mai multe lovituri de ciocan.

În timpul acesta restul invitaților se va grupă în jurul estradei, al cărui spațiu restrins (25 m. p.) nu îngăduie accesul prea multor persoane.

Apoi întreg cortegiul regal se va urcă în chioscul clădit pe înălțime, la distanță de 150 metri pe pod, de unde privirea dominează toate lucrările liniei Fetești-Cernavoda, pentru a asistă la încercările podului, la care se va procede în chipul urmatoriu:

Un tren compus din 15 locomotive din cele mai grele va percurge podul cu o iuțeală de 40 km., salutat fiind la sosirea sa pe malul Dobrogei de salve de artilerie și de musica militară care va cântă un marș triumfal.

Un alt tren gol, avînd compoziția celor obicinuite de persoane, va competă proba străbătînd podul cu o iuțeală de 100 km. Înainte de descindere, Majestatea Sa va înmăna medaliile serviciului credincios, contra-maistrilor și supraveghetorilor cari s'au distins.

Apoi îndrumându-se spre clădirea de recepție, Majestatele Lor și Principii Moștenitori se vor retrage în apartamentele rezervate pe când invitații se vor întrunî în sala de recepție.

De aci se va trece în sala Banchetului, unde fie-care invitat va găși locul său cu o medalie comemorativă de bronz.

În timpul mesei, d. ministru Olănescu va rostî două discursuri, în urma cărora M. S. Regele va purtă un toast salutat de imnul național.

După masă cafeaua se va servi în sala de recepție în picioare.

De aci Majestatele Lor și Altețele Lor Regale vor descinde la un debarcader anume construit în dreptul podului, unde se vor imbarcă, pentru a esamina lucrările de pe Dunăre pe bastimentele aduse în acest scop.

La întoarcere, dece trăsuri vor fi rezervate pentru familia Regală, cu adjutanții, înalții Prelați și doamnele invitate.

Restul invitaților va venî pe jos. Trăsurile și întregul cortegi se va întoarce la sala de recepție pe drumul deja percurs, străbătînd prin mulțime, care va jucă danțuri naționale în sunetul muzicii militare și al lăutarilor.

De aci MM. LL. și AA. LL. RR. se vor urcă în trenul regal, care după ce va fi străbătut podul salutat de imnul național și de salve de artilerie, își va continuă itinerariul.

Cronică.

Timișoara, 17 Septembrie n.

† **Constantin Rădulescu.** Ce impresiune adâncă a făcut încetarea din viață a meritului Constantin Rădulescu se vede și din lista persoanelor, cari au trimis condolențe jalnicei familii, anume: Metropolitul Miron Romanul, Sibiu; Metropolitul Dr. Mihályi, Blăși; Episcopul Ioan Mețianu, Zărnești; Dr. Ales. Mocsonyi, Căpâlnaș; familia Eugeniu Mocsonyi; Vincentiu Babeș, Budapesta; familia Lucaciu, Segedin; familiile Boerescu și Florescu, București; familia Dr. Vuia, Băile-Herculane; familia Dogariu, Timișoara; familia Munteanu, Oravița; familiile Mangiuca, Cornean și Meheș, Oravița; familia Brăiloiu, Viena; protopopul Mihail Popoviciu, Orșova, protopopul Olariu, Făget; protopopul Miclea, Satul-nu; protopopul Pinciu, Ciocova; Ilie Curescu, Caransebeș; Dr. George Popa, Arad; Dr. At. Marienescu, Oradea-mare; Leontin Simonescu, Sibiu; Iuliu Pușcariu, Pesta, Dr. Popoviciu, Băile-Herculane; Patriciu Drăgălina, Caransebeș; Dr. Mangiuca, Mehădia; Petru Broștean, Brașov; I. Marcu, Bocșa-montană; Banca „Victoria“, Arad etc.

(Date biografice). Din cuvântarea funerară ținută de Dr. G. Popoviciu, estragem datele biografice așa, cum s'a publicat în „Foia Diecesană“:

„Reposatul în Domnul s'a născut în comuna Chisăteu, la 20 Februarie 1822, din părinții Nicolae și Parascheva. Tatăl său s'a îngrijit, ca din modestul său venit stolar ca preot în comuna Chisăteu să dea o creștere aleasă fiului său Constantin. Astfel repozatul prin jertfele părintelui său și prin silințele și răbdările sale și-a făcut studiile în Lugosiu, Timișoara, Arad și Budapesta obținând la 1847 diploma de ingineriu și a devenit unul din acei puțini bărbați inteligenți în Banat pe acel timp. Vieță agitată și plină de încordată activitate a trăit. Sub durata absolutismului de la 1850—59 a fost inspector de catastru cu sediu în Lugosiu; ear' din 1871 luând diploma de avocat și-a deschis cancelaria advocațională în loc. De la anul 1832 până la 1889 a fost primariu al opidului Lugosiu, ear' de la 1889 și până a decedare director executiv al institutului de credit și economii „Lugosiiana“. Mai departe de la începutul constituțiunii bisericești a funcționat ca fisc. consistorial. Întreaga sa viață a petrecut-o în muncă continuă. Ca cap de familie prin viață integritate, creșterea și îngrijirea deosebită a pruncilor, poate servi regretatul decedat ca model altora. Ca fiu al națiunii și bisericii și-a împlinit cu conștiințioasă și scrupuloasă datorințele față de neam și biserică până la sfârșitul vieții, luând parte activă la toate evenimentele mai marcante în viața noastră publică politică și bisericească din aproape jumătate de secol, servind cauza, când ca conducătoriu, când ca simplu gregar, și bucurându-se în totdeauna de succesul obținut. Silințele sale pe terenul public au și fost bogat respătite prin încrederea și poziția distinsă, ce i-a acordat-o societatea noastră până la capătul vieții. Om de o acurateță scrupuloasă în serviciile publice până la extrem; bărbat muncitoriu și de caracter ferm în adevăratul înțeles al cuventului; părinte conștiințios și devotat familiei sale, căreia el a servit pururea spre buna sporire; membru credincios, folositoriu și agil neamului și bisericii sale: acestea sunt însușirile, cari au format caracterul regretatului nostru concetățean Constantin Rădulescu.

Învățători români suspendați. Cetim în foaia ungurească „Toronto“ ce apare în Becicherecul-mare, că secția disciplinară a comisiunii administrative din comitatul Toronto, în ședința sa ținută la 10 Septembrie sub presiunea comitetului Rónay Jenő, a suspendat pe mai mulți învățători români din motive politice. Astfel pe învățătorii George Bujigan, Petru Stoica și Ioan Gașpar. — N'avem știre despre aceasta ispravă nouă a slujbașilor de stat, și drept aceea așteptăm. ca cei informați să ne lămurească și să ne spună, cari a nume sunt acelea motive politice, cari au adus cu sine suspendarea?

Știri didactice. La seminariul archidieceșan din Sibiu s'au făcut următoarele schimbări în corpul didactic. Directorul Ioan Hannia s'a retras în pensie. Locul de rector l'a ocupat profesorul Dr. Remus Roșca, ear' cel de profesor Dr. Vasile Saftu.

Părechia regală română a adresat archiducelui Iosif, din incidentului perderii fiului său o telegramă de condolență, ear' pe siciul tinerului archiduce a dispus o cunună de flori albe cu dedicație în versuri compusă de însăși regina, Carmen Sylva.

Concert la Caransebeș. Comitetul arangiatoriu, constituit pentru arangiarea festivităților cu ocaziunea iubileului de 25 ani a

reuniunii învățătorilor din diecesa Caransebeșului, invită la *concertul împreună cu joc*, care va avea loc Duminică în 22 Septembrie n. în sala hotelului „Pomul verde“. Începutul la 8 oare seara. Tacsă de intrare: de persoană 50 cr., de familie 1 fl. 20 cr. Pentru comitetul arangiatoriu: Andreiu Ghidiu, president; Petru Ionescu, secretariu. Venitul e destinat pentru reuniunea învățătorilor și pentru fondul elevilor bolnavi de la institutul teologic-pedagogic din loc. Oferte benevole se primesc cu mulțămă și se vor cuită pe calea publicității.

Fidanțare. Valeriu Opreanu, teol. abs., fiul părintelui Ion Opreanu din Greovaț, și a încredințat de soția pe amabila domnișoară Mărioara, fiica vrednicului reposat econom din Ciudanovița Solomon Buia.

„**Cartea Durerii**“. Astăzi s'a sfârșit publicarea „*Cărții Durerii*“ în „Foiașoara“. Publicarea a ținut, cu o întrerumpere mai bine de o lună, de la 15 Iunie până la 17 Septembrie, adevă 3 luni. Dintre 73 numeri, cari au apărut de atunci, 32 au avut în „Foiașoara“ părți din „*Cartea Durerii*“ de și nu exclusiv; căci de multe-ori a apărut paralel cu alte lucrări. Acum după ce publicarea în „Foiașoara“ s'a sfârșit, în scurtă vreme (1 săptămână) cartea va apăre în volum separat, cu un format dragălaș, de un exterior elegant. Prețul de prenumerare la aceasta e o coroană plus porto. (5 cr.) În librării se va vinde cu 80 cr. Prețul de prenumerație se poate adresa la editorul cărții Dr. E. Dăianu, sau direct la „Administrațiunea“ diariului nostru, chiar și împreună cu prețul de abonament la diariu.

Încă tot nu e rezolvată . . . ! „Unirea“ din Blăși scrie: *Esamenul de maturitate suplertoriu* s'a ținut la gimnasiul superior gr. cat. din Blăși în 12 Sept. în prezența directorului suprem Kuncz Elek și a comisariului ministerial Putnoky Miklós. Esaminați au fost 10 studenți de la gimnasiul din Năsăud relegați pe câte trei luni, și 5 studenți de la gimnasiul din Blăși relegați pe câte un an cu ocaziunea esamenului de maturitate din 1893/4. Dintre Năsăudeni unul e relegat încă pe trei luni din limba latină, ear' dintre Blășeni doi au fost respinși pentru totdeauna; ceilalți au fost declarați de maturi. *Cestiunea maturisanților ordinari de la gimnasiul din Blăși din anul școl. 1894/5 încă nu e rezolvată.*

A murit „Calicul“. — Dău s'e-l ierte! Primim următorul avis:

Din cause neatârătoare de voința mea sistez edarea „Calicului“ pe timp nedeterminat. Suprasolvirile de abonament se vor compută la noua edare a foii. Vă stă însă și până atunci în drept a pretinde de la administrație replătirea plusului. Eventualele restante de abonament pentru trecut se se trimită la administrația „Calicului“ în termen de o lună. Cu toată stima Ioan Popa, redactor.

Cutrămur de pământ. „Newyork-Herald“ aduce niște știri teribile despre un cutrămur de pământ, ce s'a întâmplat la *Lucatan*. Septedeci și una de edificii sunt dărâmate total. De sub ruine gendarmeria dimpreună cu pompierii au scos până acuma nu mai puțin de cât treisute de cadavre.

Himen. Domnișoara Elena Florian și Domnul Ludovic Eil, locotenent cesaro-regesc, anunță cununia lor, care se va celebra în 23 Septembrie a. c. în biserică gr. cat. din Bocșa-Montană, la ora 12 a. m.

Incendiu. În 30 Aug. n. a izbucnit un foc înfricoșat în comuna *Săliște* lângă Băița. Au ars trei suri, două cămări, o casă, 7 clăi de fân, grâu, recuise economice etc. Economului George Saftu nu i'a rămas nimic. Focul a erupit pe când era la tîrg în Băița. *Au ars și două copile, cari din nepricepere s'au jucat cu foc.* — Colectanții apelează la marimimiositatea publicului să vină în ajutoriu Rmănului ajuns la sapă de lemn. (Revista Orăștei.)

Necroloc. Cu inimă frântă de durere aducem la cunoștința rudeniilor, amicilor și cunoscuților noștri, ca iubitul nostru fiu, frate și cumnat *Emilian Sceopul*, după lungi și grele suferințe și-a dat astăzi în 15 Septembrie, nobilul suflet în mâinile Creatorului, fiind în etate de 23 de ani. În mormântarea va avea loc Luni, în 16 Septembrie la 3 oare d. m. în cimiteriul gr. cat. din loc. Reghinul săsesc la 15 Septembrie 1895. Fie i țărina ușoară și memoria binecuvântată! *Ecaterina Sceopul* nasc. Grecu ca mamă. *Victor Sceopul*, *Alexandrina*, *Josif* și *Mihail Sceopul* ca frați și soră. *Clotilda Sceopul* nasc. Regius ca cumnată. *George* și *Alexandru Sceopul* ca nepoți.

Ridicarea tarifei pe zone. Se știe, că venitele căilor ferate de stat sunt prea mici în proporțiune cu cheltuelile, și finanțele statului stau rău. Pentru readucerea ecuilibrului, în ministeriul de finanțe se plănuiește ridicarea tarifei pentru persoane și bagagi. Clasa I se va cassa și în locul ei se va în-

truce o secție de lux cu preț ridicat de 50%. Prețurile pe clasa II vor rămâne neschimbate, ear' cele pe cl. III vor crește pentru distanțele mai mari. Prin aceasta se contează la un venit de 600,000 fl. La bagagi se ridică prețul cu 10 cr. de kgr., prin ce s'ar realiză un venit de 2,000,000 fl. — („Unirea“.)

Din societăți.

Societatea de lectură de la institutul preparandial rom. gr. cat. din Blăși în ședința sa din 10 Septembrie 1895 s'a constituit în modul următoriu:

Președinte: M. On. Dn. Ioan F. Negruțiu profesor. v. președinte: Dl. Ioan Pampu ped. c. III, redactor al foaiei „Speranța“ Dl. George B. Boieriu ped. c. III, cassariu: Dl. Ioan Stanciu ped. c. II, bibliotecariu: Dl. Teodor Stoia ped. c. III, archivariu: Dl. Basiliu Poruțiu ped. c. III, notariu al ședințelor societății Dl. Teodor Bogdan ped. c. III. — Membrii critisători la operatele ce incurg la foaia societății: Dni. Teodor Stoia ped. c. III, Teodor Bogdan ped. c. III, George Ștefu ped. c. III, George M. Vasu ped. c. II, Ilariu Popescu ped. c. II și Nicolau Dumitru ped. c. I.

Societatea studenților din Beiuș.

— Constituirea. —

Beiuș, 15 Septembrie n.

Tinerimea studiosă de cl. VII și VIII. de la gimnasiul superior român gr. cat. din Beiuș și estan s'a întrunit în Societatea de lectură „*Samuil Vulcan*“. În ziua de 10 Septembrie adunându-se tineretul în sala comună, Reverendissimul Domn director Ioan Butean, ca supraveghătoriu societății deschide ședința, prezentând de president pe Clarissimul Domn Ioan Kéri prof. p. o. În o vorbire măduoasă și aleasă accentuează prin scurți termeni importanța și folosul societății de lectură. Purcedând la alegerea oficianților se aleg prin majoritatea voturilor: de notariu al sedințelor: Sabin Ignatiu stud. de cl. VIII; de notariu al corespondințelor: Danil Sabou stud. de cl. VIII; de secretariu: Traian Morcan stud. de cl. VIII; de cassariu: Leontin Boroș stud. de cl. VII; de bibliotecariu: Const. Pavel stud. de cl. VII; de archivariu: Petru Herczeg stud. de cl. VII; de controlori în comisiunea permanentă: Victor Perényi, Virgil Mihulin stud. de cl. VIII și Victor Kretz stud. de cl. VII. Numărul membrilor înscriși e 58. Terminându-se și cetinduse rezultatul alegerii domnul director prin dulci și armonioase cuvinte provoacă pre membri la activitate continuă și serioasă, dîcându-le întră altele, ca fie-care să se nisiească a-și validită și a-și pune în pracsă esperiențele și cunoștințele câștigate în decursul anilor școlastici.

Notariul

Biserică și școală.

Curs de îngrijitoare. Ni se trimit spre publicare următoarele: Nr. 26—1895. Pe baza prescripțiunii Înaltului Ministeri de culte și instrucțiune publică dto 17 Iunie a. c. Nr. 10806—1895, la „*Asilul de copii gr. cat. român din Blăși*“ în 1 Octobrie a. c. st. n. se va deschide un curs de îngrijitoare de 6 săptămâni pentru pregătirea și calificarea acelor candidate, cari doresc să fie aplicate ca *îngrijitoare* (doice, bone) la *asilele de vară*. Candidatele cari doresc să fie admise la acest curs au să se insinue la subscrisul în scris ori în persoană și au să dovediască:

a) Prin *estras matricular de botez*, că au etatea întră 18 și 40 ani.

b) Prin *atestat de moralitate*, că au o viață nepătată; și în fine:

c. Că știu vorbi și scrie românește și ungurește.

Văduvele și orfanele de învățători vor fi preferite.

Blăși, 12 Septembrie 1895.

I. Negruțiu,
președintele senatului.**Mulțămă publică.**

Pe toți p. t. amici, colegi și cunoscuți, cari și-au esprimit condolența pentru perderea soțului meu *Constantin Rădulescu*, îi rog în numele meu și al întregii familie să primiască profunda noastră mulțămă.

Ved. Paulina Rădulescu.

Invitare la abonament.

Cu 1 Septembrie st. v. se începe nou abonament lunar, la care invităm publicul românesc.

Prețul de abonament la diariul »Dreptatea« s'a redus de la 12 la 10 fl. pe an.

Menținând ținuta noastră cea vechiă, calmă, solidă și obiectivă întru toate, susținând toate legăturile noastre ca și până acum vom da în mâna cetitorilor nu numai diariul celor mai proaspete informațiuni, ci și cel mai estin, cel mai ușor de abonat.

Cât despre timpul apariției, »Dreptatea« apare în fie-care zi de lucru la amiazi.

Prețurile de abonament:

Pentru monarhia:

Abonamentul anual costă	fl. 10.—
„ semestral	5.—
„ treilunar	2 50
„ lunar	0 85

Pentru România și străinătate:

Abonamentul anual costă	Frci 37.—
„ semestral	18 50

Abonații vechi sunt rugați a se provoca la numărul sub care au primit până acum foaia, ori să lipească adresa pe cuponul mandatului.

Abonații noi sunt rugați a scrie adresa corect și legibil.

Abonamentele se fac mai cu înlesnire prin mandate postale. Domnii abonați sunt rugați a însemna pe cuponul mandatului timpul pentru care trimit abonamentul.

Amintim și la acest loc, că diariul nostru se va trimite numai acelor abonați, cari au solvit înainte abonamentul și numai pe acel timp pe care au solvit.

Abonamentele se trimit la adresa administrațiunii diariului »Dreptatea« în Timișoara, (Temesvár, Zápolygasse,) Nr. 41.

Redacțiunea și Administrațiunea diariului »Dreptatea«.

Bursa de Budapesta din 16 Septembrie 1895.

Datoriă de stat:

Renta de aur ung. 100, 500, 1000 (sc. de d.)	5 ⁰ / ₁₀₀	123 50
„ „ „ 10.000	4 ⁰ / ₁₀₀	—
„ „ „ coroane ung.	4 ⁰ / ₁₀₀	99 50
Obl. căilor fer. orient. 1876	5 ⁰ / ₁₀₀	123 75
„ „ „ de stat, 1889, aur.	4 ¹ / ₂	129.—
„ „ „ arg.	4 ¹ / ₂	101 75
Obl. cu premii ung., din 1870, 100 fl. buc.	—	140 50
„ „ „ 50	—	140.—
Obl. de desdaun. regal., am., ung. (sc. de d.)	4 ¹ / ₂	100 75
„ „ „ croate	4 ¹ / ₂	102 50
Bonuri rur. ung.	4 ⁰ / ₁₀₀	96 25
„ „ „ croate	4 ⁰ / ₁₀₀	97.—
Obl. regul. Tisei (Seghedin)	4 ⁰ / ₁₀₀	143 75
„ „ „ hipot. croate, 100	5 ⁰ / ₁₀₀	—
Asemnatele cas. de stat. 6 luni 100	—	—
Datoriă de stat. com., hârtia, Mai-Oct.	4 ² / ₁₀₀	98 75
„ „ „ „ Febr.-Aug.	4 ² / ₁₀₀	98 75
„ „ „ „ arg. Jan.-Jul.	4 ² / ₁₀₀	98 50
„ „ „ „ Apr.-Nov.	4 ² / ₁₀₀	98 50
Renta de aur austr. (sc. de d.)	4 ⁰ / ₁₀₀	123 50
„ „ „ în coroane	—	98 50
Datoriă de stat austr. 1854. 250 fl.	4 ⁰ / ₁₀₀	149.—
„ „ „ 1860. 500	5 ⁰ / ₁₀₀	147 50
„ „ „ 1860. 100	5 ⁰ / ₁₀₀	158 25
„ „ „ 1864. 100	—	198.—
„ „ „ 1864. 50	—	198.—
Obl. oraș. Budapesta 1890	4 ¹ / ₂	100 15

Bance.

Banca anglo-austriacă 120	170.—
„ pe acții Budapestană 100	129 50
„ „ a capitalei I emis. 100	98.—
„ „ Hermes“ intreprind. de bani 200	—
Banca de credit fumană 80	123 50
„ „ gen. ung. 200	—
„ „ „ din 15 Iuliu	435 75
„ „ „ pe acții Budast. 50	55.—
„ „ „ austriacă 160	—
„ „ „ din 4 Iuliu!	35 150
„ industrială I ung. 150	197.—
„ „ și comerc. ung. 100	—
„ „ „ din 15 Iuliu	112 50
„ „ „ croat-slavon. 100	—
„ de credit ung. 200	116.—
„ „ „ vechiă 100	—
„ „ „ II emis. 15 Iuliu	241 25
„ „ „ comercială ung. pestană 500	1132.—
„ „ „ com. și industr. bpestană 100	—
„ de credit fonciar centrală 500	59.—
„ „ „ croată de escompt 200	—
„ „ „ de escompt și zarafiă ung. 400 K.	—
„ „ „ 15 Iuliu	259.—
„ „ „ austro-ungară 600	1000.—
„ „ „ „Unio“ 200	—

Sorturi private.

Imprumutul oraș. Viena din 1874, 100	174 50
Sorturi din Buda 40	60.—
„ „ „ (st. austr.) 40	61.—
Sorturi reun. „Jó-sziv“ 2	3 30
„ „ „ (st. austr.) 5	3 50
„ „ „ crucea roșie 5	12.—
„ „ „ (st. austr.)	12 50
Obligațiunile basiliceii 5	9 75
„ „ „ (st. austr.)	10 25
„ „ „ crucea roșie italian. 26 lire	12 75
„ „ „ (st. austr.)	13.—
Instit. de cred. austr. 100	198.—
Crucea roșie austr. 10	19.—
Sorti Pálffy 40	59 20

Serisuri fonciare.

Albina, inst. de econ 5 ⁰ / ₁₀₀	100 76
Banca civ. de credit Arad 5 ⁰ / ₁₀₀ 40 ani	101.—
„ „ „ „ 5 ⁰ / ₁₀₀	101.—
„ „ „ „ 5 ⁰ / ₁₀₀	101 50
„ „ „ de credit ardeleană 5 ⁰ / ₁₀₀	101.—
„ „ „ „ 4 ¹ / ₂ 40 ani	99.—
„ „ „ „ 4 ¹ / ₂ 50 ani	98 50
„ „ „ credit fonc. din Sibiu 5 ⁰ / ₁₀₀	102 25
„ „ „ „ 5 ⁰ / ₁₀₀	—
„ „ „ „ 6 ⁰ / ₁₀₀	—
„ „ „ „ 4 ¹ / ₂ om. VI.	100 50
„ „ „ gen. din Sibiu 110 5 ⁰ / ₁₀₀ 31 3 ani	—
„ „ „ „ 106 5 ⁰ / ₁₀₀ 40 ani	—
„ „ „ „ III emis 5 ⁰ / ₁₀₀	102 25
„ „ „ „ IV emis. 4 ¹ / ₂	100 50
„ „ „ I. de credit din Timișoara 5 ⁰ / ₁₀₀	102.—
„ „ „ I.	99 50
Imprumut. băncii ung. hipotec. 4 ⁰ / ₁₀₀	128 50
Obl. c. fr. bulg.	6 ⁰ / ₁₀₀ 122.—
„ cu prem. serb. 100 fr.	3 ⁰ / ₁₀₀ 40.—
„ „ „ (stamp. austr.) 3 ⁰ / ₁₀₀	40 75
„ „ „ soc. p. reg. Temes-Bega	5 ⁰ / ₁₀₀ 140.—

Monede.

Galbenul ces. și reg. tesc.	5 95
„ „ „ verig.	5 92
„ austr.-ung. de 8 fl.	9 93
„ de 20 franci	9 93
20 marce	12 25
Lira de aur turcească	—
Argintul austr. și ung.	—
100 marce germ. în papir	61 25
„ „ de bancă pr. 31 Iunie	—

Prețurile bucatelor din piața Timișoarei.

De la 16 Septembrie 1895.

După notările societății „Lloyd“ din Timișoara.

Grâu, greutatea cualit. 78 chil. per 100 chil.	5 85—5 90
Grâu, greutatea cualit. 79 chil. per 100 chil.	5 90—5 95
Săcară, greutatea cualit. per 100 chil.	4 60—4 70
Orz, greutatea cualit. per 100 chil.	6 00—6 10
Ovăs, venturat per 100 chil.	6 40—6 50
Cacuruz, nou per 100 chil.	5 70—5 75

Târgul de produse pe termin.

Grâu Sept.-Oct. . . în bani per 100 kgr.	6 69 și 6 71
Grâu la Mart.-Apr. „ „ „ „	7 05 și 7 06
Grâu Mai-Iunie „ „ „ „	— și —
Săcară la Sept.-Oct. „ „ „ „	5 06 și 5 07
Porumb Mai-Iunie „ „ „ „	6 13 și 6 15
Porumb Iul.-Aug. „ „ „ „	5 07 și 5 09
Porumb Aug.-Sept. „ „ „ „	5 08 și 5 10
Ovăs la Sept.-Oct. „ „ „ „	5 87 și 5 89
Ovăs la Mart.-April „ „ „ „	— și —
Rapiță Aug.-Sept. „ „ „ „	9 45 și 9 50

Târgul de produse diverse.

(Prețul per 100 kilograme.)

	Cura	
	Fani	Marfa
Semănță de trifoiu lufernă ung. nouă	52.—	56.—
Semănță de trifoiu roșiu nouă	62.—	67.—
Oleiu de morcovi duplu rafinat	28.—	29.—
Turte de oleiu Rapiță	5.—	5 25
Unsoare de porc, pestană	48.—	48 50
Unsoare de porc din provincia	—	—
Clisă nouă, uscată la aer, I-a	—	—

FAGEȚIANA

institut de credit și de economii, societate pe acțiuni
în **Facsset** (Banat),

acordă după depuneri spre fructificare de orice sumă

6% interese

la an, solvind institutul contribuțiunea după interesele capitalisate și ridicate.

Depuneri și ridicări se pot efectui și prin postă.